

Forsheda skola 7-9

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Innehåll

Grunduppgifter	2
Verksamhetsformer som omfattas av planen	2
Ansvariga för planen	2
Vår vision	2
Planen gäller från	2
Planen gäller till	2
Elevernas delaktighet	2
Vårdnadshavarnas delaktighet.....	2
Personalens delaktighet	2
Förankring av planen.....	2
Utvärdering.....	4
Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats	4
Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan	4
Resultat av utvärderingen av fjolårets plan	4
Årets plan ska utvärderas senast.....	4
Beskriv hur årets plan ska utvärderas	4
Ansvarig för att årets plan utvärderas.....	4
Främjande insatser.....	5
Kartläggning	7
Kartläggningsmetoder	7
Områden som berörs i kartläggningen	7
Hur eleverna har involverats i kartläggningen	7
Hur personalen har involverats i kartläggningen.....	7
Resultat och analys	7
Förebyggande åtgärder	8
Rutiner för akuta situationer.....	9
Policy.....	9
Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling	9
Personal som elever och föräldrar kan vända sig till.....	9
Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever	9
Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal	10
Rutiner för uppföljning.....	10
Rutiner för dokumentation	10
Ansvarsförhållande.....	10
Begrepp	11
Diskriminering	11
Direkt diskriminering	11
Indirekt diskriminering.....	11
Trakasserier och kränkande behandling	11
Kränkande behandling.....	11
Sexuella trakasserier.....	12
Repressalier	12
Diskrimineringsgrunderna.....	12
Kön.....	12
Könsidentitet eller könsuttryck	12
Etnisk tillhörighet.....	12
Religion eller annan trosuppfattning	13
Funktionsnedsättning.....	13
Sexuell läggning.....	13
Ålder.....	14

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Grundskola

Ansvariga för planen

Arbetet med verksamhetens "Plan mot diskriminering och kränkande behandling" ingår i det ordinarie kvalitetsarbetet där rektor är huvudansvarig. Rektor samtalar med elever och personal. I den årliga trivselenkäten och i den dagliga verksamheten kan vi se om arbetet med "Forsheda skola 7-9:s plan mot diskriminering och kränkande behandling" fungerar.

Vår vision

Inom Forsheda rektorsenhet råder noll-tolerans mot diskriminering och annan kränkande behandling.

Alla barn och elever ska ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter. Alla ska behandlas och bemötas med respekt och värdighet. Inga repressalier (hämnad) får förekomma. Lokalerna ska vara utformade, inredda och utrustade så att de ger god tillgänglighet för personer med fysiska funktionshinder.

Genom att upprätta och anta denna "Forsheda skola 7-9:s plan mot diskriminering och kränkande behandling" ska alla i verksamheten ha tillgång till den för att aktivt kunna använda sig av den.

Planen gäller från

2017-04-01

Planen gäller till

2018-03-31

Elevernas delaktighet

Klassföreståndaren och andra lärare har kontinuerliga diskussioner med sin klass angående relationer, kränkningar och det sociala samspelet. Det är viktigt att prata om händelsen direkt. Utöver klassföreståndarnas tillfällen att diskutera relationer etc. i samband med klassföreståndartiden och klassråd, har rektor organiserade samtal med elevrådet om "Forsheda skola 7-9:s plan mot diskriminering och kränkande behandling" för att bilda sig en uppfattning om läget på skolan. Vid behov återkopplas detta till berörda.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Föräldrarna informeras om skolans "Forsheda skola 7-9:s plan mot diskriminering och kränkande behandling" vid varje läsårsstart. Diskussioner om "Forsheda skola 7-9:s plan mot diskriminering och kränkande behandling" sker på föräldramöten och i föräldrasamrådet där skolläda, pedagoger och föräldrar finns representerade. Föräldrars uppfattning om hur "Forsheda skola 7-9:s plan mot diskriminering och kränkande behandling" fungerar kan vi få veta mer om i eventuella föräldraenkäter.

Personalens delaktighet

Personalen diskuterar och utvärderar varje år "Forsheda skola 7-9:s plan mot diskriminering och kränkande behandling" och ger förslag till förbättringar.

Förankring av planen

Alla klassföreståndare tar upp planen med sin klass till diskussion i samband med läsårsstarten. Önskvärt är att elevrådet också diskuterar planen samt genomför någon slags aktivitet kring innehållet.

På föräldrasamråd tas "Forsheda skola 7-9:s plan mot diskriminering och kränkande behandling" upp till diskussion.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Under året har det gjorts en trivselenkät för år 8. Resultaten är överlag goda, andelen som anger att de trivs på skolan har ökat jämfört med enkäten 2015. 2015 angav 86,5 % av eleverna i 8:an att de trivdes i skolan. 2016 är samma siffra 98,5%. När det gäller elevernas trygghet i skolan är trenden densamma. 2015 upplevde 82,4 % av eleverna i 8:an att de kände sig trygga i skolan och 2016 kände sig 96,9% av eleverna i 8:an trygga i skolan. Arbetslagen har diskuterat "Forsheda skola 7-9:s plan mot diskriminering och kränkande behandling". Arbetet fortsätter under nästa läsår.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Skolledning, personal, elever och vårdnadshavare har alla deltagit på något sätt i att utvärdera huruvida eleverna upplever skolan trygg eller inte.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Elever och vårdnadshavare bör involveras ännu mer i diskussioner och utvärdering av "Forsheda skola 7-9:s plan mot diskriminering och kränkande behandling".

Det har framkommit genom elevsamtal och på klassråd att mycket av det som kan kallas bråk, kränkande behandling och mobbning härstammar från elevernas fritid och/eller sociala medier. Därför är det viktigt att diskutera detta med eleverna och också involvera vårdnadshavarna i detta arbete till exempel på föräldramöten. Det har utarbetats en plan för föräldramötena från årskurs 7-9 där detta moment ingår.

Det är viktigt att vi har tydliga och relevanta ordningsregler.

Samtal rörande elevernas arbetsmiljö och trivsel förs mellan klassföreståndare och elever inom ramen för klassföreståndartiden.

En fördjupad enkätundersökning om förekomsten av sexuella trakasserier har inte genomförts under året. Det bör göras.

Det är för mycket "tystnad" vad det gäller incidenter rörande elever. Lärare trampar lätt i klaveret när man inte vet hur det ligger till gällande de elever vi undervisar.

Det finns klara rutiner hur akuta och mindre akuta situationer handhas. Det är dock viktigt att dessa aktualiseras varje terminsstart.

Årets plan ska utvärderas senast

2018-03-31

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Eleverna ska få möjlighet att i smågrupper diskutera planen och lämna in tankar och åsikter kring denna till skolledningen. Trivselenkäten är också fortsättningsvis ett sätt att se hur eleverna mår på skolan. Diskussionerna i smågrupper kan även ge förslag på åtgärder som skulle kunna förbättra arbetsmiljön på skolan ännu mer.

Personalen ska i arbetslagen diskutera planen och komma med förslag till åtgärder i god tid innan årets plan löper ut.

Skolledningen tar del av de förslag som kommer in och alla bör ta del av de olika förslag till åtgärder som kommer in innan en ny " Forsheda skola 7-9:s plan mot diskriminering och kränkande behandling" sammanställs.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Rektor

Främjande insatser

Namn: Främja likabehandling oavsett etnisk eller religiös tillhörighet

Områden som berörs av insatsen

Mål och uppföljning

Målet är att alla elever oavsett etnisk eller religiös tillhörighet ska känna sig trygga på vår skola. Ingen elev ska utsättas för kränkande behandling på grund av sin etnicitet eller religiösa övertygelse.

Personalen måste hela tiden observera på vilket sätt elever talar till och om varandra och i trivselenkäten bör frågan om etnicitet och religion tas upp på något sätt.

Insats

Belysa rasismens idéhistoria och vilka effekter den haft på det svenska samhället. Det gäller inte minst i behandlingen av de nationella minoriteterna i Sverige, både historiskt och i nutid. Tillsammans med eleverna analysera och diskutera fördomar och stereotypa föreställningar om olika etniska grupper som kan förekomma i media eller läromedel.

Tillsammans med eleverna analysera och diskutera fördomar och stereotypa föreställningar om olika religiösa grupper som kan förekomma i media eller läromedel.

Skapa förutsättningar för eleverna att utveckla sina förmågor och intressen utan att begränsas av stereotypa föreställningar om olika religiösa grupper.

Ansvarig

Rektor samt personal

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela året.

Namn: Främja likabehandling oavsett kön eller sexuell läggning

Områden som berörs av insatsen

Mål och uppföljning

Målet är att ingen elev ska bli kränkt av någon på grund av sitt kön eller sexuella läggning.

Målet är att alla accepteras oavsett kön, könsidentitet eller sexuell läggning.

Personalen observerar i diskussioner och i korridorer hur elever tilltalar varandra och kontinuerliga diskussioner förs kring detta ämne i klassrummen. I trivselenkäten bör frågan om vilken typ av kränkningar som kan förekomma på vår skola.

Insats

Satsa på att ge flickor och pojkar lika stort inflytande över verksamheten – och lika stort utrymme.

Tillsammans med eleverna analysera och diskutera vilka fördomar och stereotypa föreställningar om kön som kan förekomma i media eller läromedel.

Stärka elevernas förmåga att värna sin kroppsliga integritet gentemot vuxna och andra elever och att stärka deras självkänedom genom åldersanpassad sexualkunskap.

Tillsammans med eleverna analysera och diskutera fördomar och stereotypa föreställningar om människor baserat på sexuell läggning som kan förekomma i media eller läromedel.

Prata om transfrågor, homosexualitet och normer kring pojkars och flickors behandling i klassrummet.

Ansvarig

Rektor och personal

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela året.

Namn: Främja likabehandling oavsett funktionsförmåga

Områden som berörs av insatsen

Mål och uppföljning

Målet är att alla elever ska ha samma förutsättningar till en god utbildning och en bra arbetsmiljö oavsett eventuella funktionsnedsättningar.

Ingen elev ska behandlas kränkande på grund av funktionsnedsättning.

Det är viktigt att alla personal observerar hur elever samspelar i klassrummen, i korridorer och ute på raster. I trivselenkäten bör frågan kring kränkningar belysas mer, till exempel vilken typ av kränkningar som eventuellt förekommer.

Insats

Träna elevernas förmåga till empati och respekt för allas lika värde oavsett exempelvis utseende, ekonomisk status, kroppsstorlek och personlig stil.

Anpassa de gemensamma aktiviteterna och hur de utformas så att alla elever kan delta. Det kan handla om att hitta sätt att kunna vara med på aktiviteter eller utflykter. På så sätt visar skolan genom handling att alla elever är lika mycket värda.

Analysera och diskutera med eleverna fördomar och stereotypa föreställningar om människor med olika funktionsnedsättningar när sådana dyker upp i media eller läromedel.

Ansvarig

Rektor och personal

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela året.

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Personal och elever kommer att diskutera var och när det finns risk att någon utsätts för diskriminering i någon form. Vårdnadshavare kan diskutera detta på ett föräldramöte.

Elevråd och klassråd kommer att vara en hjälp för skolan för att få veta var diskrimineringsrisker finns.

Trivselenkäten kan ge ytterligare information kring eventuell diskriminering.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.

Hur eleverna har involverats i kartläggningen

Eleverna får besvara en trivselenkät där frågor kring eventuell diskriminering tas upp.

Elevrådet får ta del av trivselenkätens resultat och diskutera möjliga åtgärder.

Klassdiskussioner sker vid klassråden.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Personalen ska under organiserade former under läsåret diskutera riskområden och möjliga åtgärder för att förhindra diskriminering.

Resultat och analys

Elev mot elev:

könsord, nedlåtande ljud, få veta att man är sämre, kränkningar på t.ex. Facebook, Instagram m.m. och på bloggar, men detta sker främst på fritiden. Det finns elever som uttrycker sig rasistiskt.

Elev mot lärare:

Medvetet avbryta hela tiden.

Lärare mot elev:

Alla lärare måste vara noga med att inte favorisera och alla elever ska behandlas lika oavsett om de är pojkar eller flickor.

Förebyggande åtgärder

Namn: Att motverka förekomsten av rasism

Områden som berörs av åtgärden

Mål och uppföljning

Det ska inte förekomma någon rasism eller diskriminering mot någon på grund av deras religion i verksamheten.

För att säkerställa att målet är uppfyllt kommer utvärdering ske via klassråd, arbetsplatsträffar, klassdiskussioner, observationer i korridorer och samtal med elevråd.

Åtgärd

Varje incident av kränkande behandling skall resultera i en snabb åtgärd från de vuxna i skolan så att den inte upprepas. Detta gäller oavsett om kränkningen gäller en elev eller personal. En samsyn bland personal och skolläda är nödvändig.

Klassråd - varje klass diskuterar problem som uppkommer.

Klassföreståndaren samtalar med sin klass om att det finns en "Plan mot diskriminering och kränkande behandling" och vem man ska vända sig till om man själv känner sig utsatt eller vet om någon som blir det.

Regelbundna trivselenkäter till eleverna minst en gång per läsår.

Enkäter till föräldrarna i årskurs 8.

Det finns personal i korridoren, i matsalen och vid skolskjutsarna.

På vår skola finns klassråd och elevråd.

Vi har tillgång till kurator och skolsköterska.

Undervisande lärare är ansvarig för att gruppsammansättningar fungerar.

Elever och föräldrar informeras om skolans "Forsheda skola 7-9:s plan mot diskriminering och kränkande behandling".

Ansvarig

Rektor och personal

Datum när det ska vara klart

Arbetet pågår under hela läsåret

Namn: Att motverka förekomsten av sexuella trakasserier och diskriminering av elever på grund av kön eller sexuell läggning

Områden som berörs av åtgärden

Mål och uppföljning

Det ska inte förekomma några sexuella trakasserier eller diskriminering på grund av kön.

Utvärdering sker under året via klassråd och elevråd.

Trivselenkäten ska ha specificerade frågor kring eventuella sexuella trakasserier och diskriminering av kön eller sexuell läggning.

Åtgärd

Vi anser att trivselenkäten bör utökas med specifika frågor om sexuella trakasserier.

Diskussioner kring ämnet ska ske kontinuerligt på handledartid och på lämpliga lektioner.

Motivera åtgärd.

Både lärare och elever har uppmärksammat att nedsättande ord kring kön och sexuell läggning är vanligt förekommande på skolan. Frågan är ständigt aktuell för elever som befinner sig på sociala medier och de behöver eventuellt vuxenstöd gällande detta.

Ansvarig

Rektor, pedagogisk personal samt övrig personal knuten till elevhälsan

Datum när det ska vara klart

Dessa åtgärder ska genomföras under läsåret 2017/18.

Rutiner för akuta situationer

Policy

Det ska råda nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling på vår skola.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Det finns ett rastvaktsschema för att ha uppsikt över elever på lektionsfri tid.

Det finns ett bussvaktsschema för att ha uppsikt över eleverna vid bussarna vid skoldagens slut. För att underlätta för personalen att komma ihåg tiden har vi haft en viss bussvaktsdag under en termin istället för en dag varannan vecka hela året. Denna rutin har varit bra.

Klassföreståndaren diskuterar kontinuerligt elevernas trivsel och andra angelägna frågor med sina elever.

Regelbundna samtal vid konferenser och i elevhälsoteam om observationer av utsatta elever.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Alla elever kan vända sig till sin klassföreståndare eller annan undervisande pedagog.

Ytterligare personal som elever och föräldrar kan kontakta är rektor 0370-378112, kurator 0370-378117 och skolsköterska 0370-378115.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever

1. En anställd som upptäcker pågående kränkningar/trakasserier skall genast ingripa. Då den akuta situationen åtgärdats meddelas elevernas klassföreståndare.

2. En anställd som på annat sätt får kännedom om att en elev anser sig blivit utsatt av trakasserier/kränkande behandling informerar elevens klassföreståndare.

3. Klassföreståndare och ytterligare en personal talar med den elev som kan ha blivit utsatt för kränkningen för att klargöra vad som hänt och om det hänt tidigare. Förklara att kränkningar ej får förekomma och att skolan nu kommer att åtgärda detta. Bestäm en tid för uppföljning ca en vecka senare, men klargör även att eleven genast ska komma till klassföreståndaren om något händer innan dess. Dokumentera samtalet.

4. Klassföreståndare och ytterligare en person talar sedan med den/de elever som kan ha utfört kränkningen för att klargöra vad som hänt. Om flera elever deltagit talar de vuxna med dem en och en. Dokumentera samtalen.

5. Om det visar sig att trakasserier/kränkningar har skett: Klassföreståndare och ytterligare en person förklarar för eleven som utfört kränkningen att kränkningar inte accepteras och inte heller får förekomma enligt lag, och att de genast ska upphöra. Gör upp en plan för hur detta ska gå till. Bestäm en tid för uppföljning ca en vecka senare. Om flera elever deltagit i kränkningarna talar de vuxna med dem en och en.

Anmälan till rektor görs på särskild blankett som startar utredning.

Dokumentera samtalen. Rektor för in i PMO.

6. Kontakta inblandade elevers föräldrar och berätta om vad som hänt och vad som nu beslutats.

Dokumentera samtalen.

7. Meddela elevvårdsteam och rektor om vad som skett och vad som gjorts.

8. Eleverna hålls under uppsikt.

9. Uppföljande samtal hålls enligt planering i steg 2 och 3. Därefter kontaktas föräldrarna för att delges information om hur det gått. Eleverna hålls även fortsättningsvis under uppsikt.

Dokumentera samtalen.

10. Om kränkningarna eller trakasserier inte upphört kallas de elever som mobbar tillsammans med vårdnadshavare till samtal hos rektor och skolkurator. En handlingsplan upprättas för att komma till rätta med problemet.

Samtalet dokumenteras.

11. Handlingsplanen följs upp i ett nytt samtal med elev, vårdnadshavare, rektor och

skolkurator.

Även detta samtal dokumenteras.

- Vid allvarliga trakasserier/kränkningar kontaktas de inblandade eleverns föräldrar direkt. Rektorn kallar till samtal (se steg 10-11). Det kan dessutom vidtas ytterligare åtgärder, till exempel kontaktar rektor andra myndigheter som socialtjänst eller polis.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

1. Händelsen anmäls till klassföreståndaren, elevvårdsteam, rektor eller annan vuxen på skolan som eleven har förtroende för.
2. Mottagaren av anmälan anmäler händelsen till rektor.
3. Vårdnadshavare informeras. Ansvarig för att detta sker är rektor.
4. Rektor informerar sin chef/förvaltning.
5. Förvaltningschefen ansvarar för att utredning sker:
 - Samtal förs med samtliga berörda parter.
 - Samtalen dokumenteras.
 - Förvaltningschefen ansvarar för att lämpliga åtgärder vidtas.
 - Åtgärder som sätts in bör leda till långsiktiga lösningar. Det bör alltid övervägas om åtgärder också ska vidtas i syfte att förändra strukturer och förhållanden på grupp- och verksamhetsnivå.
 - I fall av allvarliga kränkningar/trakasserier avgör förvaltningschef om ärendet kräver disciplinära åtgärder eller ska anmälas till annan myndighet. Den anställde informeras om rätten till fackligt stöd.
 - Åtgärderna dokumenteras.
 - Förvaltningschef/Rektor följer upp ärendet med elev och vårdnadshavare.
 - Förvaltningschef/Rektor träffar regelbundet den personal som kränkt eleven och följer upp ärendet.
 - Utredning och åtgärder utvärderas och dokumenteras.
 - Uppföljningen dokumenteras.

Rutiner för uppföljning

Rutinerna för utredning och åtgärder kommer att utvärderas genom diskussioner i arbetslagen samt med och i elevrådet under vårterminen 2017.

Rektor är ansvarig för att utvärderingen kommer till stånd och personalen är ansvarig för att utvärderingen görs.

Rutiner för dokumentation

Blanketten ”Anmälan vid kränkande behandling” finns för närvarande på skolans lärplattform Fronter. Den ifylles av klassföreståndaren och lämnas till Elevhälsoteamet.

Elevhälsoteamet dokumenterar de beslut och åtgärder som tas och klassföreståndare, berörd personal, elev och vårdnadshavare informeras.

Ansvarsförhållande

All personal är skyldig att anmäla eventuella trakasserier till skolledningen.

Skolledningen och elevhälsoteamet är skyldiga att ta upp och utreda en anmälan.

Vid eventuella trakasserier är skolledningen skyldig att anmäla detta till Barn-och utbildningsförvaltningen.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder.

Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”bosniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad ”blatte”, ”mongo”, ”fjolla”, ”hora”, eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook). Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

- Carl blir ofta kontaktad via sociala medier av elever på skolan. Där kallar de honom ”pucko” och ”tjockis”. De har också lagt ut bilder av Carl på Internet. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. ”Han är en ensamvarg”, säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunderna

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet ”Det är för hårt arbete för en tjej”. [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Katrine, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratorn på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratorn ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att ”Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa”. [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria A då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen ”Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck”. Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

DO (diskrimineringsombudsmannen) använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar ”Din pappa är jävla CP.” [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden ”ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!” [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne ”äckliga lebb”. [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]